

**Військова капеланська
діяльність в Україні: етапи
становлення,
нормативно-правове
забезпечення, особливості
здійснення під час воєнного
стану, закордонний досвід**

Військові священники (капелани) є у більшості армій світу. Законодавчо їхня присутність заборонена тільки в арміях Китаю і Північної Кореї. Навіть у таких державах, де відокремлення Церкви від держави було визначено національною ідеологією, наприклад, у США і Франції, існує інститут військового священства, що перебуває на державному забезпеченні. Така ситуація є цілком природною, оскільки навіть якщо дивитися на це винятково з прагматичних позицій, релігія є чинником державної безпеки. Релігія забезпечує психологічний комфорт у суспільстві, прищеплює громадянам високі моральні ідеали і, зрештою, визначає характер економічного та політичного розвитку держави. Що стосується України, то про досвід становлення капеланства можна вести мову з періоду поновлення незалежності країни з цілком зрозумілих причин. За ініціативою групи офіцерів-християн Збройних Сил України з 1993 р. функціонує асоціація християн-військовослужбовців. Згодом вона стала діяти під назвою «Всеукраїнське міжконфесійне релігійне християнськовійськове братство». Саме з цього моменту прийняте вести відлік становленню повноцінної капеланської служби в українському війську. А остаточно закріплення на організаційному й на законодавчому рівнях оформлено під час війни 2022 року, коли капеланська служба легітимізована не тільки на рівнях підзаконних актів, але й шляхом прийняття відповідного Закону України. Пропоноване видання представляє коротку історичну довідку щодо капеланства у різних арміях світу, аналізує етапи становлення в Україні, його сучасний стан і місце в українському війську, особливості здійснення діяльності під час воєнного стану, нормативно-правове забезпечення.

ВІЙСЬКОВА КАПЕЛАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

- ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ
- НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
- ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПІД ЧАС
ВОЄННОГО СТАНУ
- ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Видавничий дім
«ПРОФЕСІОНАЛ»
Київ – 2023

Укладачі:

Коропатнік Ігор Михайлович — доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри правового забезпечення Військового інституту Національного університету імені Тараса Шевченка, полковник юстиції;

Микитюк Микола Андрійович — доктор юридичних наук, доцент, професор спеціальної кафедри №1 Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка, полковник;

Павлюк Олександр Олексійович — начальник штабу-заступник командувача Сухопутних військ Збройних сил України, кандидат військових наук, генерал-лейтенант;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.

В 42 **Військова капеланська діяльність в Україні: етапи становлення, нормативно-правове забезпечення, особливості здійснення під час воєнного стану, закордонний досвід /** укл.: Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Петков С. В. — Київ. ВД «Професіонал», 2023. — 552 с.

ISBN 978-611-01-2875-9

Військові священники (капелани) є у більшості армій світу. Законодавчо їхня присутність заборонена тільки в арміях Китаю і Північної Кореї. Навіть у таких державах, де відокремлення Церкви від держави було визначено національною ідеологією, наприклад, у США і Франції, існує інститут військового священства, що перебуває на державному забезпеченні.

Така ситуація є цілком природною, оскільки навіть якщо дивитися на це винятково з прагматичних позицій, релігія є чинником державної безпеки. Релігія забезпечує психологічний комфорт у суспільстві, прищеплює громадянам високі моральні ідеали і, зрештою, визначає характер економічного та політичного розвитку держави.

Що стосується України, то про досвід становлення капеланства можна вести мову з періоду поновлення незалежності країни з цілком зрозумілих причин. За ініціативою групи офіцерів-християн Збройних Сил України з 1993 р. функціонує асоціація християн-військовослужбовців. Згодом вона стала діяти під назвою «Всеукраїнське міжконфесійне релігійне християнсько-військове братство». Саме з цього моменту прийняте вести відлік становленню повноцінної капеланської служби в українському війську. А остаточно закріплення на організаційному й на законодавчому рівнях оформлено під час війни 2022 року, коли капеланська служба легітимізована не тільки на рівнях підзаконних актів, але й шляхом прийняття відповідного Закону України.

Пропоноване видання представляє коротку історичну довідку щодо капеланства у різних арміях світу, аналізує етапи становлення в Україні, його сучасний стан і місце в українському війську, особливості здійснення діяльності під час воєнного стану, нормативно-правове забезпечення.

ВСТУП

Військові священники (капелани) є у більшості армій світу. Законодавчо їхня присутність заборонена тільки в арміях Китаю і Північної Кореї. Навіть у таких державах, де відокремлення Церкви від держави було визначено національною ідеологією, наприклад, у США і Франції, існує інститут військового священства, що перебуває на державному забезпеченні.

Така ситуація є цілком природною, оскільки навіть якщо дивитися на це винятково з прагматичних позицій, релігія є чинником державної безпеки. Релігія забезпечує психологічний комфорт у суспільстві, прищеплює громадянам високі моральні ідеали і, зрештою, визначає характер економічного та політичного розвитку держави.

Служба військових капеланів у збройних силах різних держав має вельми тривалу історію й нею накопичено великий і різноманітний досвід.

Збройні сили іноземних держав мають значний досвід релігійної опіки військовослужбовців з допомогою інституту військових капеланів і через міжнародні релігійні організації, які діють в армійському середовищі. Військові священники виконують подвійну функцію – забезпечують військовослужбовцям реалізацію їхніх релігійних потреб, а також консультують командирів з питань морально-психологічного стану військ.

Релігійну просвіту серед особового складу сучасні військові спеціалісти розглядають як одну з форм пом'якшення психологічної напруги, пов'язаної з функціонуванням складної армійської системи «військовослужбовець-воєнно-технічний комплекс».

Історичний факт – релігійний вплив на війська був завжди. Християнські впливи історики визначають з IV століття н. е. та пов'язують з легендарною зустріччю святого Мартина Турського однієї зимової ночі з промерзлим жебраком. Не маючи що дати тому бідоласі, святий Мартин віддав йому половину свого плаща, перетявши його мечем. Тієї ж ночі святому Мартинові явився Ісус Христос, покритий його плащем. Наслідком цього чарівного видіння

стало прийняття Мартином таїнства хрещення. Пізніше він став покровителем королівської династії Франції. Ту подобу плаща-покривала (капели – *capella*) святого Мартина носили в бій як знамено на честь присутності Бога, а охоронцем її був священник, тобто його капелан (*capellanus*), який одночасно здійснював духовне обслуговування короля. Звідти й терміни «капелан» та «каплиця», тобто спочатку як місце збереження хоругви, а надалі – боговшанування¹. Так дослідники трактують зародження інституту капеланів в арміях християнських держав Західної Європи, де переважними віросповіданнями були католицизм і протестантизм.

Що стосується ісламу, то вплив цієї мирової релігії на усі сторони життя у ісламських країнах, зокрема й на сфери соціально-політичного й культурного життя.

В країнах Південно-Західної, Південної, Південно-Східної Азії та Африки одним з основних напрямів державної політики є ісламізація збройних сил. Тому в цих країнах релігійне виховання особового складу розглядається як головний засіб внесення у свідомість військовослужбовців потрібних національним урядам ідей, поглядів, стереотипів мислення і поведінки з метою протистояння іншим релігіям та ідеологіям і всебічного зміцнення у збройних силах «правової культури ісламу» та Корану.

Цій проблемі приділяється така велика увага, що навіть в деяких частинах надається більше переваги релігійно-ідеологічній роботі, ніж бойовій підготовці.

Що стосується України, то про досвід становлення капеланства можна вести мову з періоду поновлення незалежності країни з цілком зрозумілих причин. За ініціативою групи офіцерів-християн Збройних Сил України з 1993 р. функціонує асоціація християн-військовослужбовців. Згодом вона стала діяти під назвою «Всеукраїнське міжконфесійне релігійне християнсько-військове братство». Саме з цього моменту прийняте вести відлік становленню повноцінної капеланської служби в українському війську. А остаточно закріплення на організаційному й на законодавчому рівнях оформлено під час війни 2022 року, коли капеланська служба

легітимізована не тільки на рівнях підзаконних актів, але й шляхом прийняття відповідного Закону України.

Пропоноване видання представляє коротку історичну довідку щодо капеланства у різних арміях світу, аналізує етапи становлення в Україні, його сучасний стан і місце в українському війську, особливості здійснення діяльності під час воєнного стану, нормативно-правове забезпечення.

КАПЕЛАНСТВО В РІЗНИХ АРМІЯХ СВІТУ. СТАНДАРТИ НАТО ДЛЯ КАПЕЛАНСЬКОЇ СЛУЖБИ

Апарат військових капеланів і його функції у різних країнах майже однакові. До його головних функцій належать: проведення богослужіння для військовослужбовців та контроль за їхнім моральним і духовним станом, проведення релігійних обрядів, надання консультацій командуванню з релігійних питань тощо.

Інститут капеланів у збройних силах США існує вже майже 240 років – з 1775 року, коли Конгрес затвердив нові Статути армії країни. Проте організаційно капеланська служба (КС) остаточно сформувалася наприкінці Першої світової війни. У 1918 р. був прийнятий закон, який встановив квоту служителів культу в ЗС – 1 капелан на 1200 військовослужбовців, і на кожний військовий округ ще 20 церковнослужителів.

З цих пір в армії США релігійним питанням приділяється багато уваги. У «Єдиному військово-дисциплінарному кодексі збройних сил США» говориться: «...командири усіх ступенів повинні суворо стежити за тим, як проводиться виховання їх підлеглих, звертаючи особливу увагу на релігійне виховання. Особи, які виявляють неповагу до релігії або гальмують проведення цієї діяльності, повинні притягуватися до суворої відповідальності».

Кандидат на посаду капелана в армії США має відповідати основним вимогам – тобто має бути людиною доброго здоров'я; повинен мати академічну освіту університетського рівня і не менше трьох років богословських студій магістерського рівня (це приблизно рівень духовної академії). Також він повинен мати відповідні духовні, моральні, інтелектуальні та психологічні кваліфікації. Крім того, кандидат повинен мати контракт на військову службу протягом не менше шести років.

Зазвичай на момент призначення на службу військового капелана кандидат повинен бути громадянином США, мати відповідні фізичні дані та вік від 21 до 35 років, але претендент не може бути людиною понад 40 років, хоча в Католицькій Церкві в США останнім часом цю межу збільшено до 50 років. Кандидат на службу військового

капелана має бути членом духовенства даного віросповідання і повинен мати апробат на цю службу від найвищих властей своєї церковної інституції.

Підготовка кадрів ведеться у спеціальних військових навчальних закладах. Так окремо для армії та військово-повітряних сил – у школі армійських капеланів гарнізону Форт-Водсворт (штат Нью-Йорк); й окремо для флоту – у школі священників ВМФ США, місцезнаходження який у м. Ньюпорт (штат Род-Айленд).

Враховуючи, що капелан – є повноцінний священик і одночасно повноцінний військовослужбовець, то специфіка підготовки капеланів передбачає повний армійський вишкіл не менш 3-місячним строком. А повна підготовка у залежності від виду війська сягає 6-9 місяців. По закінченні складаються іспити, і при позитивному результаті присвоюється чин «лейтенанта служби військових капеланів».

Поряд із вивченням особливостей релігійної діяльності на військовій службі слухачі засвоюють основи військового мистецтва, навички володіння зброєю та військовою технікою. Вони мають управлятися зі всією зброєю своєї частини, але не мають права її при собі носити, ані застосовувати. Це делегується міжнародними приписами гуманітарного права. Таким саме міжнародним приписам підлягають військові лікарі, згідно з вимогами міжнародних Женевських конвенцій.

В армії США корпус військових капеланів налічує понад 200 офіцерів військово-релігійної служби у званні від лейтенанта до генерал-майора. Він включає священників-капеланів християнської, мусульманської, буддистської та інших релігійних конфесій. Свою роботу військові капелани проводять як під час підготовки, так й під час ведення бойових дій.

Керівництво корпусом військових капеланів здійснює Рада у справах капеланів при помічникові міністра оборони з будівництва збройних сил та особового складу. Вона об'єднує представників військового духовенства Сухопутних військ, ВМС і ВПС. До Ради включено трьох Головних капеланів видів ЗС у ранзі генерал-майора або контр-адмірала військово-релігійної служби, які по черзі, кожний упродовж року, очолюють Раду.

До складу управління входять відділи головних капеланів об'єднань збройних сил (корпус, армія, флот, а також театр воєнних дій) на чолі з начальником відділу (полковник), а з'єднанням (дивізіям, окремим бригадам) підпорядковані відділення на чолі з відповідним начальником (підполковник), заступником (майор) і 2-3 сержантами.

У гарнізонах, базах, військових частинах, навчальних закладах, шпиталях запроваджено посади окремих військових священників, яким підпорядкований капелан, що займається лише сімейними питаннями. Початковою посадою для капелана є батальйон (штатна категорія – капітан). Кожен батальйонний капелан має штатного помічника. Ним може бути капрал або штабний сержант із відповідною підготовкою.

Основними функціями капелана є, звичайно, відправлення богослужінь і треб, а також консультування командирів з питань повсякденної діяльності військ. Основним керівним документом для роботи капеланів є настанова «Релігійна підтримка», яка визначає, де, коли, що і як повинні робити капелан та його помічник у мирний час або під час бойових дій.

На капеланську службу (КС) покладено також обов'язки патріотичного виховання. Так, при оформленні військових храмів обов'язковим є наявність національного прапора країни, прапорів частин і з'єднань.

Широко практикуються богослужіння поза церквою, біля казарм, на плацу, на вулицях і площах, і навіть просто в польових умовах. Крім військових храмів (гарнізонних соборів, похідних церков та польових каплиць), існують «куточки капеланів», «будинки усамітнення», «молитовні приюти» тощо.

У **Бундесвері ФРН** вищими церковними органами ЗС є управління католицького військового єпископа та управління євангелічного військового єпископа. Кожне з них опікується своїми вірними, але вони активно взаємодіють у питаннях змісту, основних напрямів, форм і методів роботи.

Відділ військово-церковної служби Міністерства оборони ФРН здійснює загальну координацію їхньої діяльності та розв'язує

адміністративні проблеми, опікується матеріально-технічним забезпеченням.

Історично право військовослужбовців на задоволення релігійних потреб було закріплено ще в Конституції Веймарської республіки і без змін було перенесено до Конституції ФРН. У серпні 1956 р.у Міністр оборони ФРН підписав директиву 66/1 про організацію військово-церковної служби у військах (далі ВЦС). І лише в липні 1957 р. Бундестаг прийняв Закон «Про духовне обслуговування армії».

Військові священники є також в корпусах та дивізіях. У бригадах, полках, окремих частинах, військових шпиталях, навчальних та науково-дослідних інститутах Бундесверу служать окремі капелани. За своїм правовим статусом священники прирівнюються до державних чиновників. Вони підписують контракт з Міністерством оборони на 6-8 років, а потім повертаються до своїх парафій. Контракт можна продовжити, але на строк не більше 4-х років.

Євангелічний військовий єпископ призначається Радою Євангелічної церкви за погодженням з федеральним урядом. Він щороку письмово звітує про діяльність ВЦС. Він призначає на посади всіх євангелічних священників і контролює їх діяльність. До його обов'язків належить постійне відвідування військових частин, контроль за виданням церковної літератури.

Значний час служба всіх німецьких військових священників була залежною від державної протестантської церкви. Нині держава, Євангелічна церква та Святий Престол мають партнерські стосунки.

Особливістю Бундесверу є те, що в невеликих гарнізонах поза штатом для задоволення релігійних потреб залучаються місцеві священники. Вони також укладають контракт з Міністерством оборони, де обговорюються умови їх діяльності та оплата.

У 1978 р. в містечку Барсбюттель (передмістя Гамбурга) був створений Католицький інститут теології миру – єдиний на сьогодні самостійний науково-дослідний заклад ВЦС Бундесверу. План наукової роботи та бюджет інституту визначаються опікувальною радою, яку очолює військовий генеральний вікарій. З 1982 р. на базі Інституту щороку проводяться наукові симпозиуми з проблем миру.

Після повалення комуністичного режиму в Польщі до польського війська повернулися військові капелани. Починаючи з 1991 року, душпастирі супроводжують польські військові контингенти під час миротворчих та стабілізаційних місій.

Через службу у частинах, які опинялися в неспокійних частинах світу, пройшло понад 80 таких священників. У Польському війську служить майже **дві сотні капеланів** – католицьких, православних і протестантських.

Польська держава прирівняла статус духівників-капеланів до статусу професійних військових: у війську вони отримують офіцерські звання та заробітну платню. В армії духівники не тільки задовольняють релігійні потреби воїнів, але й запобігають психічним травмам серед тих, хто відчуває втому і стрес.

Про місію капелана досвідчений священник говорить: «Роль капелана – бути поряд з військовими, супроводжувати їх у їхньому внутрішньому розвитку, та це повинно бути на принципах добровільності. Капелан не може дати наказ: «Кроком руш до церкви!». Та військовий повинен знати, що в разі якихось труднощів, питань, незалежно від того, віруючий він чи ні, капелан завжди знайде для нього час. Тож якщо солдат прийде, священник намагатиметься йому допомогти, дати пораду».

В сучасному польському війську продовжують традиції міжвоєнної Польщі, згідно з якими в армії мусять бути капелани. Держава ще тоді утримувала гарнізонні церкви, а також штат священників, які мали офіцерські звання. У польській професійній армії на тисячу солдатів припадає один католицький священник-капелан.

Заробітна плата капеланам нараховується за тими ж принципами, що й усім іншим військовим – з урахуванням військового звання та вислуги років. Єпископ, призначений церквою керівником військової єпархії, отримує від війська звання генерала.

Священники-капелани є професійними офіцерами, тож починають свою службу від звання молодшого лейтенанта, а з часом, якщо вони піднімають свою кваліфікацію, можуть отримувати вищі звання – аж до полковника. У військовому душпастирстві ми маємо військового

єпископа – дотепер усі єпископи були генералами. У військовому душпастирстві – це було звання генерала дивізії.

У Польщі, щоб стати капеланом, потрібно мати бажання, відповідну фізичну й психологічну підготовку, а також згоду церковної влади. Кандидат на капелана не може бути старшим за 36 років.

Священики, яких приймають на капеланську службу, спершу беруть участь у військовому вишколі – в курсі з підготовки офіцерів. Після цього курсу вони отримують своє перше військове звання – молодшого лейтенанта. Лише після цього вони можуть працювати як професійні капелани.

Польські капелани не носять зброї. Під час закордонних місій за їхню безпеку відповідають інші військові. Натомість вони мусять орієнтуватися у різновидах як зброї, так і військової техніки.

Капеланам нерідко доводиться бути своєрідними посередниками між солдатами та їхніми командирами. Часто військові про різні свої проблеми, зокрема психологічні, говорять священикам. Багато таких питань можна вирішити під час розмови. Характерно, що нерідко солдати воліють піти на розмову до священика, ніж до психолога, бо психолог після такої розмови зобов'язаний написати звіт, передати інформацію далі. Втім, якщо видно, що солдат у такому психологічному стані, який викликає занепокоєння, то священик-капелан мусить переконати його звернутися за допомогою до психолога.

Взагалі, питання співпраці капеланів і психологів є надзвичайно важливим. Перші й другі мусять доповнювати одне одного. Саме тому, у Польщі проводиться цикл спільних навчань для капеланів та психологів, які працюють із військовими.

На сьогодні у польських збройних силах служать капелани Римо-Католицької, Православної і Євангелістської Церков. Оскільки переважна більшість населення у країні – католики, серед священиків в армії теж переважають католики (близько 150). Православні – друга за чисельністю група поляків-військовослужбовців. Відповідно на 15000 православних військовослужбовців і членів їхніх сімей припадає 19 православних капеланів. Питаннями духовного

опікування православних військовослужбовців займається Православний Ординаріат Війська Польського, що має статус єпархії у складі Польської Православної Церкви.

Дуже серйозну увагу **релігійному чиннику** приділяє керівництво **мусульманських держав**. Зокрема, в **Марокко, Алжирі, Лівії, Єгипті, Судані, Сирії, Йорданії, Саудівській Аравії, Кувейті, Катарі, Бахреїні, Об'єднаних Арабських Еміратах й Омані** вихованням військовослужбовців займаються органи так званої моральної орієнтації.

Вони не тільки розробляють систему повсякденної роботи з військовослужбовцями, а й стежать за суворим виконанням ними обрядів ісламу, а також організують будівництво нових і розширення старих мечетей. До практичної діяльності залучаються і добре підготовлені в релігійному відношенні військовослужбовці (солдати й унтер-офіцери) або прикомандировані до частин цивільні мулли. Але основні обов'язки покладаються на штатних військових мулл і, дещо менше, на самих офіцерів органів моральної орієнтації.

У вихованні військовослужбовців цих держав особливе місце займають ідеї джихаду («священної боротьби за віру») і шахаду («самопожертви у війні за віру»). У справі такого виховання дуже важливі приклади шахідів (мусульман, загиблих за віру).

У шиїтів в армії Ісламської Республіки Іран військові мулли прирівняні до офіцерів і несуть однакову з ними відповідальність за морально-психологічний стан військовослужбовців. Слід зазначити, що мулли в іранській армії присутні на всіх рівнях – від взводу і вище.

В іранській армії існує спеціальний штаб з керівництва і координації ідеологічної роботи, який займається відбором і призначенням священнослужителів у збройні сили. А ідеологічні напрями цієї діяльності визначаються політико-ідеологічним управлінням при штабі верховного головнокомандуючого і політико-ідеологічним управлінням міністерства оборони, що координує свою діяльність з міністерством ісламської орієнтації та культури.

Природно, що в Ісламській Республіці розпорядок дня військовослужбовців включає всі необхідні для мусульманина

елементи, а всі військові органи у своїй діяльності неухильно дотримуються Корану та принципів шаріату.

Військові мулли проводять з військовослужбовцями бесіди на релігійні теми, молебні та проповіді, а також читають лекції релігійної тематики, на які в іранській армії відводиться 8 годин на тиждень.

Дуже важливу роль у вихованні військовослужбовців відіграють «п'ятничні намази», де виступають високопоставлені представники духовенства. Ці заходи з самого початку носять не стільки духовний, скільки ідеологічний характер, оскільки там основна увага приділяється питанням зовнішньої і внутрішньої політики Ірану.

Слід відзначити і підготовку кадрів для іранської армії. Вони готуються у спеціальних навчальних центрах, створених при всіх теологічних школах. Основними предметами навчання у цих школах є: методика викладання Корану, ісламська моральність, політичний аналіз, історія ісламу, питання шаріату, форми і методи пропагандистського ідеологічного впливу, військова підготовка (на відміну від християнських капеланів, мулли можуть брати участь у бойових діях).

Не менша відповідальність лежить на військових муллах в армії Пакистану, де вони спільно з командирами займаються вихованням особового складу і відповідають за його морально-психологічний стан. Керує їхньою діяльністю міністерство оборони через управління військової інформації (пропаганди). Самі військові мулли прирівнюються у пакистанській армії до офіцерів. Свою роботу вони ведуть в основному в мечетях, які є у всіх частинах і з'єднаннях ЗС країни.

Окрім виконання релігійних обрядів і проведення занять з Корану військові мулли зобов'язані допомагати командуванню у вивченні настрою і поведінки військовослужбовців. Як і в усіх мусульманських країнах, мулли в Пакистані відповідають за неухильне дотримання всіма військовослужбовцями релігійних обрядів, а вивчення Корану і шаріату включено у програму бойової підготовки особового складу армії.

Капеланство НАТО (англ. NATO Chaplains, chaplaincy, chaplainship) представляє собою окрему капеланську службу цієї політично-військової структури, тобто Міжнародне воєначальство конференції капеланів (англ. International Military Chiefs of Chaplains Conference), що виникло на базисі капеланської служби військових священиків (англ. Military chaplain) кожної країни, яка має членство в НАТО.

Чільне місце займає капеланська служба США в Європейському командуванні Збройних сил США (англ. USEUCOM, United States European Command) з 1990 року. Будь-який начальник капеланів (напр. капелан-генерал) еквівалентний термінові, що використовується всіма арміями представленими у НАТО. таким чином у всіх країнах членів НАТО є капеланські служби відповідають стандартам НАТО.

Духовні служби в арміях НАТО представляють не тільки християнську релігію, але й юдаїзм, іслам та буддизм.

Вишкіл капеланів (англ. NATO NATO SCHOOL: Global Leader in Multinational Military Education and Individual Training) відповідає стандартам НАТО, а саме STANAG 2222, STANAG 6001.

Метою даного курсу є виховувати військових капеланів у НАТО та їх партнерів для розв'язання питань, що зачіпають здатність виконувати спільне служіння та релігійні консультативні обов'язки під час театру військових дій. Це включає вивчення міжнародного права, етики та психологічних методів для підтримки командирів з особовим складом військ у їх місії.

Капелан НАТО повинен знати і вміти:

- ідентифікувати командування НАТО та керівні структури;
- визначити роль капеланів як радників командування;
- застосовувати методи примирення;
- знати методи для праці капеланської служби НАТО;
- знати про працю НАТО;
- знати військову структуру, управління і контроль НАТО;
- визначити варіанти реагування у разі кризи;
- розробляти підхід для забезпечення служіння у війську НАТО

Щороку відбуваються міжнародні конференції в різних країнах-членах НАТО, куди запрошуються представники капеланських служб різних держав та різних конфесій «Корпус Капеланів» (англ. Chaplans Corps). На цих заходах представники капеланських служб різних країн світу діляться своїм досвідом організації капеланства та напрямками праці на сучасному етапі. Програмою конференцій передбачено обмін досвідом, обговорення актуальних проблем відносин Церкви та Збройних Сил, що дає можливість представникам різних конфесій із різних країн набути досвід співпраці. Організатором є Європейське командування Збройних сил США (англ. USEUCOM, United States European Command).

ЗМІСТ

ВСТУП	3
КАПЕЛАНСТВО В РІЗНИХ АРМІЯХ СВІТУ. СТАНДАРТИ НАТО ДЛЯ КАПЕЛАНСЬКОЇ СЛУЖБИ.....	6
ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ КАПЕЛАНСТВА У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ. КАПЕЛАНИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА НА ВІЙНІ	16
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	28
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Службу військового капеланства».....	28
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про свободу совісті та релігійні організації»	40
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про військовий обов’язок і військову службу».....	68
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».....	194
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України»	263
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 2 серпня 2022 р. № 859 «Про затвердження Положення про порядок видачі мандата на право здійснення військової капеланської діяльності».....	527
НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ від 14.12.2016 № 685 «Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України».....	537

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

ВІЙСЬКОВА КАПЕЛАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

- ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ
- НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
- ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПІД ЧАС
ВОЄННОГО СТАНУ
- ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ Видавничий дім «Професіонал»

Підписано до друку 27.03.2023. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 34,5.

ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1533

WAR BOOKS
військова література

КУПИТИ